

«Quina diferència hi ha entre l'11-S i Germanwings? Va haver-hi una decisió deliberada per provocar una tragèdia»

El filòleg i occitanista, Marçal Girbau, recorda "l'atemptat" de Germanwings a través de la vida d'una vallesana

Marçal Girbau | Albert Hernández

El 24 de març de 2015 un Airbus A320 de la companyia Germanwings, la filial de baix cost de Lufthansa, s'enlairava de l'aeroport del Prat amb destí a Düsseldorf (Alemanya). Uns 40 minuts després l'avió desapareixia dels radars, i tal com asseguren els investigadors, havia perdut més de 20.000 peus d'alçada. Viatjaven 150 persones a bord -sis de la tripulació-, una d'elles era la Cristina Muñoz Abellán, veïna de Sant Quirze del Vallès de 32 anys, i que ara el seu veí, i amic d'infància, Marçal Girbau (Sant Quirze del Vallès, 1988), ha recordat en un llibre: *El vol de la Cristina* (Editorial Comanegra).

Un encàrrec de la família de la Cristina que segueix les passes d'aquesta vallesana, llicenciada en Biologia i doctora en neurociència per la UAB i que treballava a la Bayer, a Colònia, pel municipi català i fins a la població alemanya. Una obra, la primera que escriu, "cuinada a foc lent", com diu, i que ha estat la "clau" per no caure en el sensacionalisme d'un fet que sosté "va ser un atemptat i no un accident aeri". Un matís que ho condiciona tot. El títol és un "homenatge i denúncia" i així explica a **NacióSabadell** com ha estat el procés per cuinar aquesta obra:

- Com se sent quan li fan la proposta d'aquest llibre?

- Una barreja d'orgull i d'honor i, alhora, de vertigen, perquè les possibilitats de decebre eren molt altes. És un tema molt delicat, sensible i amb la ferida oberta. Era molt perillós.

- Com de complicat ha estat escriure, tal com diu, amb la ferida oberta??

- Encara ho està d'oberta, però el llibre es va concebre no com una biografia típica tòpica sinó com un llibre del germà d'una víctima de Germanwings que vol fer un llibre de la seva germana i, per tant, també n'era protagonista. Amb en Sergio [germà de la Cristina] ens vam posar d'acord des d'un inici, quan m'ho va encarregar, i no volíem que fos un llibre lacrimogen, ni dramàtic, ni sensacionalista.

I ha estat mol difícil, perquè la tendència era anar cap allò que és més cridaner. Com a mostra del que et dic, per exemple, el nom del pilot apareix una única vegada. I com a homenatge ha de mostrar la cara afable, i també desconeguda, de la Cristina. En definitiva, un panorama real de totes les facetes, tant les seves com dels fets esdevinguts.

- Menciona el pilot una vegada i l'obvia en la llista de víctimes, perquè sempre fa referència a "149 o "la Cristina i 148 més...". No ho va ser?

- Perquè són 150 morts, però són 149 víctimes. I evidentment que hi és present en la ment del lector, perquè se m'entengui: és com una finestra del Windows que està minimitzada, tothom sap qui va ser aquest home. Però en el llibre se li intueix i era una altra de les voluntats, que no fos, en cap cas, protagonista de la història.

- No ha contactat amb la família o el seu entorn?

- No, perquè no era objecte d'estudi. Segurament, amb el que va fer el que volia és que caiguéssim en el parany de fer documentals, pel·lícules, llibres i novel·les sobre ell. Imagino que dins la seva bogeria el que buscava, a més d'infondre terror, la immortalitat a través de la fama.

- Aprofita l'encàrrec per, a partir de la vida de la Cristina, denunciar el fenomen de la fuga de talent jove.

- El llibre és un homenatge a la Cristina, però també a tota la generació de joves talentosos que, a partir de la crisi de 2008, van haver de marxar, així com una crítica a les polítiques aplicades des dels governs català i espanyol per ser incapaços d'aprofitar aquest talent. És curiós, perquè es coneix com a "fuga de cervells" i no ho és, és una expulsió, ja que els foragiten. Estic segur que molts d'ells no voldrien marxar.

"Què hauria passat si l'avió l'hagués dut un pilot de Barcelona?"

- També discuteix la integritat i el lideratge d'Alemanya...

- ... Es podria haver aprofundir molt més, el que faig és obrir vies i reflexionar sobre la vida; la mort; les negligències; la situació econòmica, política i social d'una generació amb talent que l'obliguem a emigrar... Per exemple, podria haver anat més enllà amb enginyeria aeronàutica; la tesi doctoral de la Cristina (<https://dialnet.unirioja.es/servlet/tesis?codigo=119845>), que és molt divertida i recomano llegir-la, que va sobre l'estrès i l'angoixa amb experiments en ratolins, o la

corrupció a Alemanya, que és un fet evident que existeix i sembla que ens hagin de donar lliçons, però aleshores no hagués estat un homenatge, ni una lectura amena ni divulgativa, amb tot el rigor.

En canvi, sí t'haig de dir que els alemanys són bons en màrqueting, són experts en fer rentats d'imatge, perquè què hauria passat si aquest avió no fos d'una companyia alemanya sinó de Vueling, per dir-ne alguna, i el pilot de Barcelona. Una pregunta que va fer el pare de la Cristina i em sembla molt pertinent. Què hauria passat?

- Com era la reacció de la gent quan es presentava a Alemanya i els explicava que volia escriure un llibre.

- Doncs, com si no anés amb ells. També t'haig de dir que aquest atemptat va passar, perquè tenim una gran fragilitat del sistema públic. Aquest senyor el va cometre, perquè una cosa tan senzilla com transmetre una baixa mèdica, de forma automàtica, a l'empresa, no va passar i en el país que està considerat líder europeu! És un tema tan fàcil de solucionar.

L'autor del llibre, Marçal Girbau Foto: Albert Hernández

- Li diu atemptat quan està considerat, oficialment, un accident aeri.

- Quina diferència hi ha entre l'11-S i Germawings? És bèstia que algú pugui arribar a dir que als Estats Units els autors eren uns barbuts. Corregir-ho ajudaria a les famílies, encara que sembli simbòlic, perquè els símbols són indispensables per cicatritzar ferides. A més, es consideraria la Cristina i a les 148 persones restants el que són: víctimes de terrorisme. Va haver-hi una decisió deliberada d'algú que volia provocar una tragèdia molt concreta. Que estigui considerat com a accident eximeix d'un seguit de responsabilitats, començant pel govern espanyol i acabant per la companyia Lufhansa. I això intento donar resposta al llibre.

- Vol dir que aquest tipus de ferides cicatritzen mai?

- Cicatritzar no vol dir que desaparegui. La mateixa paraula ho diu, queda la marca. El problema és que avui la ferida és oberta. En part, un dels objectius de la publicació, m'agradaria que ajudés a la família de la Cristina a cicatritzar. Crec que només amb una altra emoció s'aconsegueix i aquí entra el que deia abans dels símbols. És una qüestió de dignitat. A més, tampoc es pot obviar el tema, hi ha un desgavell amb les indemnitzacions, perquè com a accident són diferents, en funció de les negociacions, i pot entendre's com un intent d'enfrontar les famílies de manera cínica. Si és un atemptat està tot regulat.

- Ha descartat algun tema o vivència?

- La Cristina vivia en un altell, si no recordo malament, a les afores de Colònia i quan va passar tot, la família es va posar en contacte amb el propietari i aquest va tenir un tracte poc empàtic, perquè va determinar un dia per fer els pagaments i el dia tal havien d'estar totes les pertinences de la Cristina fora. I diràs, ¿per què no ho has mencionat?? Tampoc calia fer la llista de greuges. Imagina't que entre totes les gestions que s'han de fer, a més a més, tens un pelacanyes que et posa 0 facilitats i 0 sensibilitat.

- Li ha resultat terapèutic escriure el llibre?

- Interessant en molts sentits, perquè ha estat un exercici constant d'empatia i alhora, sabia que per molta que hi posés no arribaria a sentir el dolor que encara avui senten els pares de la Cristina i el seu germà, Sergio. Per fer una comparativa de la situació és com si pedales en una bicicleta estàtica, per molt que pedali no em moc, però, a la vegada, no és en va, perquè quan acabes estàs més musculat i la lliçó de vida de la Cristina és, anem a viure i deixem de banda, el que moltes vegades ens passa, que dediquem moltes energies i temps a coses que no aporten gaire a la nostra felicitat.

- Ha rebut algun feedback d'uns altres familiars que no siguin de la Cristina?

- Personalment, no. Però, a través de la família de la Cristina, sí. Hi ha hagut persones que se l'han llegit i els ha encantat, això és una gran satisfacció. També t'haig de dir que la mare de la Cristina em va dir que cada vegada que el llegia li agradava més.

"El dolor de les famílies d'aquells dies, a l'hotel de Castelldefels, era l'interès comunicatiu?"

- Per últim, imagino que encara deu tenir present aquells dies de març de 2015, què li va semblar la cobertura mediàtica?

- Va haver-hi un tracte molt inhumà. La família de la Cristina sempre s'ha mantingut al marge de tots aquests focus mediàtics, que els ha generat, com és normal, molt de dolor i totalment innecessari. Crec que com a gremi ens ho hauríem de fer mirar. El dolor de les famílies d'aquells dies, a l'hotel de Castelldefels, era l'interès comunicatiu? Perquè és lògic, és evident que hi ha patiment i no entenc què hi aporta.

En el per què s'hi ha entrat molt poc, en els controls, Lufthansa, Aena, la disparitat de processos judicials en un continent com la Unió Europea... També es va centrar molt en el copilot, la seva vida i la seva família. Poso un exemple il·lustratiu del tractament, a la mateixa Televisió de Catalunya té, a la vegada, dos casos oposats: un *30 minuts* fantàstic (<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/30-minuts/cicatrius-obertes/video/5658202/>), exquisit que

toca els temes de fons, fet per la periodista Sion Biurrun, i després, un *Sense Ficció* (<https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/sense-ficcio/els-supervivents-del-vol-9525-de-germanwings/video/6035493/>) que francament... i és el mateix mitja de comunicació. Rigor i sensibilitat són dos valors que més manquen quan es tracten aquests temes.